

CONSIDERACIONS SOBRE LA SENTÈNCIA DEL
TRIBUNAL CONSTITUCIONAL DE 26 DE JULIOL
DE 1984, RECAIGUDA EN RECURS
D'INCONSTITUCIONALITAT PLANTEJAT PEL
GOVERN CONTRA LA LLEI 2/1982, D'11 DE
FEBRER, DEL PARLAMENT BASC, QUE
AUTORITZAVA EL GOVERN BASC A ALIENAR EL
COL·LEGI MENOR «PASCUAL DE ANDOGOYA»

MARÍA JESÚS MONTORO CHINER

A la *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 3, de 1984, ps. 603 i ss., s'hi va publicar el nostre treball sobre la «Naturaleza jurídica de las transferencias de bienes a la Generalidad de Catalunya».

L'objectiu de l'esmentat treball era doble: d'una banda, estudiar el mecanisme jurídic a través del qual es produeixen les transferències de béns de l'Administració de l'Estat a les Comunitats Autònomes, en concret a la Generalitat de Catalunya; i de l'altra, analitzar les potestats de la Generalitat sobre el patrimoni transferit. Tot això, a la llum de la sentència del Tribunal Constitucional de 27 de juliol de 1982, recaiguda en el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern de l'Estat contra la Llei de Patrimoni de la Generalitat de 7 de desembre de 1981.

Dels arguments de la citada sentència, n'extraïem les conclusions següents:

1. El mecanisme a través del qual s'operava la transferència és la successió entre ens públics.
2. La Generalitat se situa davant el patrimoni transferit amb una posició idèntica a la que l'Estat pren davant el seu.
3. Amb caràcter general, i excepció feta de determinats béns afectes a serveis, que per les seves característiques varen merèixer un tractament especial en el moment de les transferències, la Generalitat té, davant el patrimoni transferit, totes les potestats inherents al domini, la defensa, la tutela i les alteracions en l'afectació.

4. Deixant de banda sempre els béns que han estat objecte d'excepció a l'apartat precedent (portuaris, de la Seguretat Social, forests), la Generalitat té potestats quant a la desafectació dels béns transferits, sense que tal operació s'hagi d'interpretar com a una nova vinculació o reversió dels béns transferits al seu dia a l'Estat, si bé tal afirmació no era deduïble de la sentència de manera expressa, la qual tampoc no especificava qui havia de ser el darrer destinatari del bé després de la desafectació.

5. El principi de solidaritat, que, com ja vàrem dir, no es pot convertir en peça que s'interposa en la gestió del patrimoni transferit, ja que ho ha estat precisament per l'assumpció del serveis.

Les conclusions a què ens arriscàrem a formular en aquell moment, creiem a hores d'ara que poden ser confirmades després de la sentència, també del Tribunal Constitucional, de 26 de juliol de 1984, recaiguda en recurs d'inconstitucionalitat plantejat contra la Llei 2/1982, d'11 de febrer, del Parlament basc, que autoritzava la Diputació Foral d'Àlaba a alienar un Col·legi Menor transferit al seu dia a la Comunitat Autònoma basca com a part d'una operació que incloïa alhora l'alienació, per part de la Diputació Foral, a la Comunitat Autònoma d'un Centre d'Educació Especial, destinat a acadèmia de formació de la Policia Autònoma, essent intenció de la Diputació Foral d'Àlaba el fet de continuar desenvolupant en el Col·legi Menor l'educació especial que impartia en el centre anterior.

La pretensió de la representació del Govern de l'Estat en el susdit recurs se centrava en la incompetència de les Comunitats Autònomes «per regular la mutació, la desafectació i l'alienació dels béns transferit per l'Estat, regulació que correspon a aquest en virtut de l'art. 17.c) de la LOFCA, en relació als arts. 157.3, 132.3 i 149.1 14è i 18è de la Constitució; i de la tesi que «es pot propugnar l'existència en el Dret vigent d'un principi bàsic, violat per la Llei objecte de recurs, en virtut de la qual la desaparició o, fins i tot, la modificació de l'afectació o fi al qual es vincula una transferència, un traspàs, una cessió o una adquisició d'un bé a un altre ens diferent del titular originari, duu implícita la reintegració del bé al conjunt patrimonial de què originàriament prové, sense que sigui possible el reconeixement del transmissari, del concessionari o del beneficiari, competència per poder procedir unilateralment a modificacions de destinació del bé, i encara menys per alinear-lo.

Davant dels arguments anteriors esgrimits per la representació del Govern de l'Estat, els fonaments jurídics de la sentència del Tribunal Constitucional que comentem, se n'assenten d'altres, ja que es recollien a la sentència de 27 de juliol de 1982 (sobre la Llei de Patrimoni de la Generalitat), els quals, als efectes que ens interessin, es poden resumir de la manera següent:

1. La successió entre ens públics que s'ha produït amb la transferència té com a conseqüència el fet que la Comunitat Autònoma no es veu privada de la facultat de resoldre sobre la destinació dels béns afectats als serveis públics la titularitat dels quals té.

2. La distinció de si el bé o els béns varen ser afectats en concret com

a patrimonials o com a demanials és irrellevant als efectes d'una possible «reafectació» d'aquell amb motiu de la transferència.

3. La Llei del Parlament basc que autoritzava l'alienació del Col·legi Menor respecta la legislació civil de l'Estat a què es refereix l'art. 149.1.18è de la Constitució, i induint-lo de l'art. 62 de la Llei de Patrimoni de l'Estat, en excedir el valor de l'immoble la quantitat de 20 milions de pessetes, l'alienació es va haver d'autoritzar, i així es féu, per llei.

4. No constitueix vulneració de precepte, ni tampoc de cap principi constitucional l'acció d'alienació d'un bé immoble transferit per l'Estat si aquesta s'efectua d'acord amb el procediment que respecta les bases induïdes per la legislació estatal.

5. En aquests casos no és possible aplicar una institució com a reversió «concebuda per protegir uns fins en un context organitzatiu territorial i competencial molt diferent d'aquell en què es preveu».

6. La Llei del Parlament basc no viola el principi de solidaritat consagrat als arts. 2 i 138 de la Constitució, i no es pot deduir que és el trencament de l'equilibri entre recursos i serveis, de tal manera que aquest incideixi en el flux de recursos extracomunitaris cap a una en perjudici d'altres Comunitats Autònomes.

La doctrina resumida, si bé té una transcendència notòria que allunya definitivament l'amenaça de la reversió, o de la reintegració en el patrimoni de l'Estat dels béns desafectats, comporta una altra conseqüència, tal vegada, de més envergadura.

En efecte, si, segons els raonaments de la sentència, el principi de solidaritat no sofreix violació en l'alineació del Col·legi Menor —en una operació de permuta de béns, a través de la qual restarà afecte a la prestació de serveis públics que no són de titularitat de la Comunitat Autònoma— hom podria deduir que tampoc no sofrirà violació tal principi si l'alienació hipotètica de béns, precedida de la desafectació, és resultat de la innecessarietat del bé per a la prestació de serveis assumits.

El fenomen de la successió entre ens públics que s'ha produït amb la transferència faculta la Comunitat Autònoma per resoldre sobre la destinació dels béns afectes als seus serveis; sense que la desafectació impliqui reversió al patrimoni de l'Estat ni tan sols del producte —o d'una part d'aquest— de l'alienació dels béns.

Aquesta conclusió a què arribem a hores d'ara en el nostre estudi, a través de l'anàlisi de la sentència del Tribunal Constitucional de 27 de juliol de 1982 (sobre la Llei de Patrimoni de la Generalitat) després d'estudiar el resultat rebutjable tècnicament per il·lògic, al qual s'arribaria aplicant la tesi de la reintegració, es pot, per tant, confirmar a través de la sentència que estem comentant, la qual, a més a més, completa i dóna sentit a l'argument de la de 27 de juliol de 1982 que ara transcrivim parcialment: «qüestió diferent és la d'escatir quina ha de ser la destinació ulterior dels béns desafectats, que de cap manera no resta predeterminada pels preceptes que s'impugnen i sobre la qual el legislador estatal, en el marc fixat per la Constitució i els Estatuts, podrà

dictar les normes que consideri oportunes en la mesura que estimi suficients els principis deduïbles dels que avui existeixen».

La connexió dels arguments d'ambdues sentències és reconeguda pel mateix Tribunal en la darrera d'aquestes, basant-se en la identitat dels supòsits que en tots dos casos es tracten en estimar que «per la semblança de les qüestions suscitées en un supòsit i en l'altre, i de les disposicions constitucionals i estatutàries corresponents afectades, la citada sentència 58/1982 ens forneix un conjunt de respostes que permeten, si no resoldre bonament l'assumpte plantejat aquí, oferir, si més no, el marc de la seva resolució adient».

Ara bé, seria inútil l'intent de ressaltar la transcendència de la sentència del Tribunal Constitucional de 24 de juliol de 1984 si no se n'extragués una conclusió final: la necessària revisió de les transferències de serveis pel que fa als corresponents Decrets en què no hagués arribat a esgotar el sostre normatiu que estatutàriament es permet en relació a la gestió de béns.

En efecte, exceptuant les transferències de serveis en què els béns afectes a aquests formen parte del domini públic estatal, i aquelles en què per imperatiu de l'Estatut només ha estat transferida la gestió dels serveis, per a les altres es pot mantenir la base que en les competències que la Generalitat té respecte als béns afectes als seus serveis s'inclouen també les de la desafectació i la disposició ulterior d'aquesta, tant per convertir-la en bé patrimonial com per disposar-ne l'alienació; qualsevol clàusula restrictiva d'això caldria que fos revisada.

Barcelona, gener de 1985